בית המשפט המחוזי בירושלים
לפני כב' השופט אברהם רובין
ת"פ 51249-02-18 מדינת ישראל נ'
ראזם(עציר)

בעניין: מדינת ישראל המאשימה

נגד

מחמד ראזם (עציר) הנאשם

גזר דין

1. **הכרעת הדין**

הנאשם הודה במסגרת הסדר טיעון פתוח בעובדות כתב האישום המתוקן שהוגש נגדו, ובעקבות כך הורשע בביצוע עבירה של חבלה בכוונה מחמירה – עבירה לפי סעיף 329(א)(1) לחוק העונשין, תשל"ז – 1977.

2. על-פי האמור בכתב האישום המתוקן, ביום 11.1.18 סמוך לשעה 22:30 עשה המתלונן את דרכו לביתו אשר ברחוב אלעומרי 16 בעיר העתיקה בירושלים. כאשר התקרב המתלונן לביתו הבחין בו הנאשם אשר שהה במקום בחברת אחרים. בהמשך לכך, הנאשם נכנס לרחוב אלעומרי, טיפס על גג של בית, נטל אבן גדולה שהייתה במקום וזרק אותה לעבר המתלונן ממרחק קצר ומגובה של כארבעה מטר. האבן פגעה בראשו של המתלונן אשר נחבל בראשו ונפל ארצה. למרבה המזל המתלונן חבש לראשו קסדה שהוסתרה תחת כובע מצחייה, דבר שגרם לכך שפציעתו הייתה, כלשון כתב האישום, **"קלה בלבד"** - חתך רוחבי באורך של שישה סנטימטר במרכז הגולגולת, שנתפר. כאמור, הנאשם הודה בעובדות כתב האישום המתוקן ועל יסוד הודאתו הוא הורשע בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה.

3. [redacted]

[redacted]

4. **<u>ראיות וטענות המאשימה לעונש</u>**

המאשימה הגישה את רישומו הפלילי של הנאשם, אשר כולל, כאמור לעיל, קביעה בבית משפט לנוער בדבר ביצוע עבירות של תקיפת סתם והטרדה מינית.

בנוסף הגישה המאשימה גם הצהרת נפגע עבירה. בהצהרת נפגע העבירה מציין המתלונן כי האירוע שבו מדובר שבר את לבו יותר מאשר את ראשו – כלשונו של המתלונן. המתלונן תושב ארצות הברית אשר הגיע לישראל בקיץ 2017 כדי ללמוד עברית באולפן האוניברסיטה. המתלונן מציין כי כאשר עבר לגור בעיר העתיקה הוא עשה מאמצים על מנת לקיים יחסים ידידותיים עם תושבי השכונה, למרות שלדבריו אלו השיבו לו בחרפות וגידופים, ולאחר מכן אף בהפחדות ובפגיעות בבית שבו הוא גר. המתלונן מציין כי שבועיים לפני האירוע המדובר אף תקפו אותו שני גברים באמצעות גז פלפל והיכו בראשו באבן. לאחר אירוע זה החל המתלונן לחבוש על ראשו קסדה מפלסטיק, אותה הוא הסתיר מתחת לכובע. המתלונן מתאר כיצד לאחר שפגעה האבן בראשו היא התנפצה, והוא הרגיש סחרחורת ונוכח לדעת כי דם נוטף מראשו. המתלונן מתאר את הפחד הקשה שבו הוא היה נתון, וכיצד בשארית כוחותיו הוא ניסה להגיע לביתו כשהוא נתקל בקירות ומתנועע מצד לצד. לאחר שהגיע המתלונן לביתו הוא פונה בעזרת שותפו ואמבולנס לבית החולים, שם הוא נזקק לתפרים וסיכות כדי לאחות את החתך בראשו. לדברי המתלונן הביטוח הרפואי שהיה לו במסגרת לימודיו באוניברסיטה לא כיסה את הוצאות הטיפול, ועל כן הוריו נאלצו לממן הוצאות אלה. המתלונן מציין כי

מנקודת מבטו מדובר בניסיון לרצוח אותו על רקע היותו יהודי. המתלונן כותב בתצהירו כי הוא מפציר בבית המשפט למצות את הדין עם הנאשם, זאת לא בשל יצר נקמה אלא מחשש שעונש קל יהווה תמריץ לביצוע מעשים דומים חלילה.

5. ב"כ המאשימה טען שמדובר באירוע חמור ביותר זאת במיוחד לנוכח הנזק שהיה צפוי להיגרם כתוצאה מביצוע העבירה, נזק אשר לא התממש בפועל רק בשל המזל ובשל העובדה שהמתלונן חבש לראשו קסדת פלסטיק. ב"כ המאשימה הדגיש כי העובדה שהעבירה בוצעה במקום רגיש כמו העיר העתיקה מוסיפה לו חומרה יתירה. ב"כ המאשימה הפנה לעובדה שמדובר באירוע מתוכנן שבו נטל הנאשם אבן גדולה והשליך אותה מגובה רב יחסית על ראשו של המתלונן. ב"כ המאשימה הפנה לפסקי דין שבהם נגזרו על נאשמים בעבירות דומות עונשי מאסר לתקופות של שנים ארוכות. ב"כ המאשימה גם הפנה לעונש של 20 שנות מאסר הקבוע לצד העבירה בה הורשע הנאשם. ב"כ המאשימה הפנה לתסקיר שירות המבחן ולעובדה שהתרשמות שירות המבחן היא שהנאשם לא מקבל אחריות על מעשהו. כן הפנה ב"כ המאשימה לעברו הפלילי של הנאשם. לנוכח כל האמור טען ב"כ המאשימה כי מתחם העונש ההולם נע בין שש לתשע שנות מאסר בפועל, והוא עתר להטלת עונש של שבע שנות מאסר על הנאשם. כמו כן עתר ב"כ המאשימה להטלת עונש של מאסר על תנאי, קנס ופיצוי משמעותי למתלונן.

6. **<u>ראיות וטענות הנאשם לעונש</u>**

בטרם טען ב"כ הנאשם לעונש השמיע אביו של הנאשם מספר דברים. האב הביע התעניינות במצבו של המתלונן והתנצל על מה שאירע. לדברי האב הוא הופתע מהאירוע ותקוותו היא שבנו ישתחרר עד מהרה כדי שיוכל להתחתן ולחיות את חייו בקרב בני משפחתו.

7. ב"כ הנאשם טען כי רמת הענישה בעבירות של חבלה בכוונה מחמירה מגוונת מאוד, זאת לנוכח העובדה שהעבירה של חבלה חמורה יכולה לבוא לידי ביטוי בדרגות חומרה שונות ומגוונות. לטענת ב"כ הנאשם ניתן לחלק את המקרים בהם בוצעו עבירות של חבלה בכוונה מחמירה לשלוש קטגוריות עיקריות - ראשית, עבירות של חבלה בכוונה מחמירה אשר בוצעו מטעמים אידאולוגיים. ב"כ הנאשם הדגיש בהקשר זה כי למרות דברי המתלונן בהצהרתו אין כל טענה בכתב האישום לפיה העבירה בוצעה ממניעים אידאולוגיים; שנית, עבירות של חבלה בכוונה מחמירה שמבוצעות על רקע פלילי ואשר בגדרן נגרם נזק גוף חמור לנפגע העבירה; ושלישית, עבירות שבוצעו בנסיבות דומות לביצוע העבירה על ידי הנאשם שלפניי, בהן לא נגרם למרבה המזל נזק גוף חמור. לטענת ב"כ הנאשם רמת הענישה בקטגוריה

ירושלים
למקו
2102

השלישית נמוכה בהרבה מרמת הענישה לה טענה המאשימה, ועל כן מתחם העונש ההולם צריך לעמוד בענייננו על 18 עד 36 חודשי מאסר בפועל. לביסוס טענתו הגיש ב"כ הנאשם פסיקה רבה אשר לחלקה אתייחס בהמשך. ב"כ הנאשם טען כי עברו של הנאשם איננו מכביד, שכן הוא מתייחס לעבירות שבוצעו בתקופת נערותו של הנאשם. ב"כ הנאשם מפנה לעובדה שלאחר שנקבע כי הנאשם ביצע את העבירות הקודמות הוא נאלץ להפסיק את לימודיו ואף הותקף באמצעות מברג, אירוע שבעקבותיו הוא נזקק עד היום לטיפול רפואי. ב"כ הנאשם טען שיש לתת משקל משמעותי לכך שהנאשם הינו מה שמקובל לכנות "בגיר קטין". ב"כ הנאשם טען שאין לאבד תקווה לגבי האפשרות שהנאשם ישתקם בעתיד ועל כן יש לגזור עליו עונש שיותיר לנאשם תקווה לעתיד טוב יותר. ב"כ הנאשם טען כי הנאשם כן נוטל אחריות על מעשיו וששירות המבחן לא הבין כראוי את דבריו. ב"כ הנאשם הוסיף וטען כי יש לזקוף לזכות הנאשם את העובדה שהוא הודה וחסך מזמנו של בית המשפט ושל המאשימה. בסיכומו של דבר ביקש ב"כ הנאשם כי על הנאשם יוטל עונש שלא יעלה על 20 חודשי מאסר בפועל.

8. **<u>דברו של הנאשם</u>**

בדבריו ביקש הנאשם להבהיר כי הוא נוטל אחריות על כל מה שקרה, וכי הוא מזדהה עם סבלו של המתלונן כתוצאה מהנזקים שגרם לו הנאשם. הנאשם ציין כי הוא מתחרט על מעשהו וכי הוא מקווה כי מכאן ואילך יוכל לחיות את חייו ללא בעיות ומבלי שיגרום נזק לאחרים. הנאשם גם ציין שנולד לו אחיין לאחרונה וכי הוא מתכוון לאחר שחרורו להקים משפחה.

<u>דיון והכרעה</u>

9. **<u>מתחם העונש ההולם</u>**

הערך המוגן על-ידי העבירה של חבלה בכוונה מחמירה הוא הזכות לחיים ולשלמות הגוף (ע"פ 8823/12 **שבתאי נ' מדינת ישראל** (1.7.14)). לאחרונה נפסק כי:

> **"העונש הקבוע בחוק בצדה של עבירת חבלה בכוונה מחמירה עומד על 20 שנות מאסר. יש בכך כדי להצביע על גישתו המחמירה של המחוקק כלפי מבצעי עבירות מסוג זה...**
>
> **...**
>
> **...פגיעתה של אבן כבדה שהושלכה מגובה רב על ראשו של אדם עלולה לגרום לנזק כבד ועל כן מתחייבת גישה עונשית מחמירה."**

(ע"פ 6931/16 **מדינת ישראל** נ' **ברגיתי** (5.6.18)).

העניישה הנוהגת בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה מגוונת (שם, בפסקה 25 לפסק הדין). עם זאת, הגישה העונשית הבסיסית ביחס לעבירה זו היא גישה מחמירה (ע"פ 2826/15 **עביד** נ' **מדינת ישראל** (7.6.16)).

לעניין העניישה הנוהגת הפנה ב"כ המאשימה לעניין **ברגיתי** הנ"ל, שם נגזרו 8 ו- 9 שנות מאסר על שלושה נאשמים אשר הורשעו, לאחר ניהול משפט, בביצוע עבירות של חבלה בכוונה מחמירה, ניסיון לתקיפת שוטר והשתתפות בהתפרעות. עניין **ברגיתי** דומה מאוד לענייננו בכך שגם שם דובר בנאשמים אשר השליכו מראש גג של בית בעיר העתיקה אבן גדולה על ראשו של שוטר בשעה שזה ביצע את תפקידו. עם זאת, עניין **ברגיתי** חמור יותר מענייננו במספר היבטים משמעותיים - הנאשמים בעניין **ברגיתי** הורשעו במספר עבירות; עבירת החבלה בוצעה כלפי שוטר בשעה שזה היה בעת מילוי תפקידו; פציעתו של השוטר הייתה חמורה בהרבה מפציעתו של המתלונן שלפנינו; העבירה בוצעה ממניעים לאומניים; הנאשמים בעניין **ברגיתי** ניהלו את משפטם עד תום ועל כן הם לא היו זכאים להקלה בעונש השמורה למי שמחליט ליטול אחריות על מעשיו ובכך לחסוך מזמנה של התביעה ומזמנו של בית המשפט.

במצב דברים זה נראה כי עניין **ברגיתי** יכול לשמש כסמן עליון לעונש ההולם בעניין שלפנינו.

בנוסף, הפנה ב"כ המאשימה לגזר דיני בת"פ (מחוזי י-ם) 55201-08-16 **מדינת ישראל** נ' **עשאייר** (15.5.18), שם הוטל על נאשם שהורשע בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה ובעבירות נוספות של ניסיון לחבלה חמורה, ניסיון לתקיפת שוטר והתפרעות, עונש של שבע שנות מאסר.

יצוין כי גם עניין **עשאייר** חמור בנסיבותיו מהעניין שלפניי, הן בשל העובדה **שעשאייר** הורשע במספר עבירות בגין שני אישומים, והן בשל העובדה שנקבע כי **עשאייר** ביצע את העבירות ממניע לאומני.

ב"כ הנאשם הציג שורה ארוכה של גזרי דין בגדרם הוטלו עונשים קלים יחסית על מי שהורשעו בעבירות של חבלה בכוונה מחמירה. נעמוד להלן על חלק מפסקי דין אלו.

בע"פ 10357/06 **אבו דיב** נ' **מדינת ישראל** (6.8.07), הורשעו שני נאשמים בעבירה של תקיפה הגורמת חבלה של ממש בנסיבות מחמירות ובעבירה של גרימת חבלה בכוונה מחמירה, לאחר ש"חקרו" אדם שנחשד על ידם בגניבה והיכו אותו, ובהמשך חקרו אותו שוב תוך שגרמו לו לכוויה ולפגיעות בכבד ובבית החזה. בית המשפט המחוזי גזר על שני הנאשמים עונש של 18 חודשי מאסר בפועל. הערעור שהוגש על גזר הדין נדחה.

בע"פ 5956/13 **מדינת ישראל** נ' **אבו ניג'מה** (28.11.13), הורשע הנאשם בביצוע בצוותא של שתי עבירות של חבלה בכוונה מחמירה לאחר שהיה שותף לאירוע בו דקר חברו שני בני אדם וגרם לאחד מהם פציעה קשה בבטנו שהצריכה ניתוח ואשפוז. בית המשפט המחוזי גזר על

הנאשם עונש של 82 ימי מאסר, ובית המשפט העליון קיבל את ערעור המדינה על קולת העונש וגזר על הנאשם עונש של 15 חודשי מאסר.

בע"פ 6980/15 **אבו ג'ומעה נ' מדינת ישראל** (18.4.16), נדון עניינו של נאשם אשר במהלך קטטה נעץ סכין במצחו של המתלונן, לאחר שזה תקף אותו באמצעות שרשרת. המתלונן פונה לבית החולים כשהסכין נעוצה במצחו ובבית החולים התברר כי: "**הלהב חדר לאונה הקדמית ימנית במצחו של זיאד** (המתלונן – א.ר.)", דבר שהצריך צנתור מוחי. בית המשפט המחוזי הרשיע את הנאשם בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה וגזר עליו עונש של 18 חודשי מאסר בפועל. ערעורו של הנאשם על חומרת העונש נדחה.

ולבסוף, בע"פ 10423/07 **מדינת ישראל נ' סיטרין** (11.6.08), הורשע נאשם בשתי עבירות של חבלה בכוונה מחמירה לאחר שבמהלך ההתנתקות יידה אבנים לעבר פלסטיני שנעצר על ידי חיילים לאחר שיידה אבנים על ישראלים, ובהמשך לכך, לאחר שהפלסטיני שכב פצוע על הקרקע, הטיח הנאשם בחוזקה אבן בראשו. לנוכח גילו הצעיר של הנאשם – בן 18 – ולנוכח נסיבותיו האישיות, גזר בית המשפט המחוזי על הנאשם עונש של שישה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות. ערעורה של המדינה על קולת העונש התקבל ונגזר על הנאשם עונש של 15 חודשי מאסר, תוך שנקבע כי ערכאת הערעור איננה נוהגת למצות את הדין. אציין כי כל גזרי הדין הללו נבדלים לקולא מענייננו בכך שבענייננו פוטנציאל הנזק היה קיצוני, ומשום שבענייננו התאפיין מעשו של הנאשם בתכנון מוקדם. נעמוד על היבטים אלו בהמשך הדברים.

10. אשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

לא מדובר בעבירה שבוצעה באופן ספונטני, אלא מדובר בעבירה שבוצעה לאחר תכנון מסוים. כאמור בכתב האישום, בתחילה הבחין הנאשם במתלונן ולאחר מכן הוא טרח וטיפס על גגו של אחד הבתים, שם נטל אבן גדולה והטיח אותה בראשו של המתלונן. לנאשם הייתה אפוא יותר מהזדמנות אחת לכבוש את יצרו ולהימנע מביצוע העבירה, אך למרות זאת הוא ביצע את העבירה.

אחריותו של הנאשם לביצוע העבירה מלאה ובלעדית. ביצוע העבירה היה פרי החלטתו של הנאשם, איש לא השפיע עליו לבצעה, ואיש לא סייע לו בביצועה.

הנזק שהיה עלול להיגרם כתוצאה מביצוע העבירה הוא נזק קיצוני בחומרתו. הנאשם לא זרק אבן סתם, אלא אבן גדולה. האבן לא נזרקה סתם, אלא היא הוטחה מגובה של כ-4 מטר לעבר ראשו של המתלונן, ולראייה שהיא התנפצה. במצב דברים זה אין ספק שאלמלא חבש המתלונן קסדה הרי שהיה נגרם לו נזק חמור בהרבה, ולא ניתן לשלול את האפשרות הסבירה שהוא היה מקפח את חייו, חלילה. אציין בהקשר זה, כי הקסדה שחבש המתלונן הוסתרה תחת כובע, כך שהנאשם לא יכול היה לדעת מראש שהפגיעה בראשו של המתלונן לא תהיה

חמורה. לעומת הנזק הפוטנציאלי החמור, הנזק שנגרם בפועל כתוצאה מביצוע העבירה איננו קיצוני בחומרתו. כאמור בכתב האישום: **"פציעתו של המתלונן הייתה קלה בלבד"**, והיא באה לידי ביטוי בחתך בראשו של המתלונן, שנתפר ונסגר בסיכות. בהקשר זה של בחינת הנזק שנגרם כתוצאה מהעבירה יש להביא בחשבון לא רק את הנזק הגופני שנגרם למתלונן, אלא גם את הנזק הנפשי שנגרם לו. העיון בהצהרת נפגע העבירה מלמד על הפחד הגדול שתקף אותו לאחר שפגעה האבן בראשו. אין לזלזל בתחושה זו כלל ועיקר. ברור מאליו שאדם אשר נפגע מאבן גדולה בראשו ונאלץ לגרור את רגליו לביתו כשראשו מדמם, סובל מטראומה משמעותית. לא פלא אם כן, שהמתלונן מתאר כי הרגעים בהם הוא גרר את עצמו עד לביתו נראו בעיניו כנצח, בין היתר לנוכח חששו שעוד לבנה עלולה להיזרק על ראשו בכל רגע. יחד עם זאת, אין בתצהיר נפגע העבירה טענה לפיה נגרמה למתלונן נכות צמיתה.

בכתב האישום אין טענה לפיה האירוע בוצע ממניעים לאומניים, ואין גם טענה שהאבן נזרקה לאחר שהנאשם נוכח לדעת על-פי סממנים חיצוניים כאלו ואחרים שהמתלונן יהודי. יחד עם זאת, אין בידי לקבל את טענת ב"כ הנאשם לפיה מדובר במעשה ילדותי (עמ' 638 לפרוטוקול שורה 21). במצב דברים זה שאלת הסיבה שהביאה את הנאשם לבצע את העבירה נשארת פתוחה, ואין בה כדי להשפיע על מתחם העונש לכאן או לכאן.

הנאשם יליד 20.2.97, כך שבזמן ביצוע העבירה הוא היה כמעט בן 21. אין ספק על כן, שהנאשם יכול היה להבין באופן מלא את אשר הוא עושה, את הפסול הגלום במעשהו ואת המשמעות החמורה של מעשהו. אין גם ספק כי הנאשם יכול היה להימנע מביצוע העבירה אשר לא בוצעה מתוך אובדן שליטה או בעקבות התגרות כלשהי של נפגע העבירה.

11. לנוכח כל האמור אני סבור כי מתחם העונש ההולם במקרה שלפניי עומד על ארבע עד שבע שנות מאסר.

<u>העונש המתאים</u>

12. אין ספק ששליחת הנאשם למאסר לתקופה משמעותית מאחורי סורג ובריח תפגע בו. יחד עם זאת אין במאפייניו האישיים של הנאשם כדי להפוך את הפגיעה לפגיעה שחורגת ממידת הפגיעה שנגרמת לכל אדם שנשלח למאסר. אכן מדובר בנאשם צעיר יחסית, אך לנוכח נסיבותיה החמורות של העבירה אין הצדקה לתת במקרה שלפניי משקל משמעותי לשיקול זה.

הנאשם נטל אחריות חלקית על מעשיו. אמנם הנאשם הודה במיוחס לו במסגרת הסדר טיעון ועובדה זו בהחלט תיזקף לזכותו בעת קביעת העונש המתאים, אך שירות המבחן התרשם שנטילת האחריות איננה מלאה. אף אני לא התרשמתי מדברי הנאשם בבית המשפט שנטילת

האחריות מצדו כנה ומלאה. יחד עם זאת, כפי שנאמר לעיל יש לתת משקל של ממש לעובדה שהנאשם הודה במיוחס לו במסגרת הסדר טיעון. בהקשר זה של חרטת הנאשם נציין כי לא הובאו ראיות כלשהן לגבי מאמציו של הנאשם לחזור למוטב או לתקן את תוצאות העבירה ולפצות את המתלונן.

נסיבות חייו של הנאשם לא היו קלות, כמפורט בתסקיר שירות המבחן שמטעמים ברורים לא נעמוד על כל פרטיו ודקדוקיו. יחד עם זאת נסיבות חייו של הנאשם לא יוצאות דופן במידה שמצדיקה הקלה משמעותית בעונש מסיבה זו.

העבירה בוצעה בחודש ינואר 2018, כך שלא חלף זמן ארוך מאז ביצוע העבירה ועד היום, ולכן שיקול זה איננו משמעותי לעת גזירת העונש המתאים.

כאמור לעיל, לנאשם עבר פלילי שעניינו ביצוע עבירות של הטרדה מינית ותקיפת סתם. העבירות בוצעו בשעה שהנאשם היה קטין. בית המשפט הטיל בשעתו עונשים לא חמורים על הנאשם אך חרף זאת הנאשם ביצע את עבירת האלימות בה הוא הורשע לפניי. הנאשם לא ניצל אם כן את ההזדמנות שניתנה לו על-ידי בית המשפט בהיותו קטין, ולשיקול זה יש לתת משקל לעת קביעת העונש המתאים.

לנוכח כל האמור אני סבור כי יש למקם את עונשו של הנאשם בשליש התחתון של המתחם, אך לא בתחתית המתחם ממש.

13. אשר על כן, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 54 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו של הנאשם מיום 7.2.18.

ב. 6 חודשי מאסר על תנאי אותם ירצה הנאשם בפועל אם יורשע בתוך שלוש שנים מיום שחרורו מהכלא בעבירת אלימות.

ג. פיצוי למתלונן בסך של 10,000 ₪. הפיצוי ישולם בעשרים תשלומים חודשיים, שווים ורצופים. התשלום הראשון ישולם עד ליום 1/8/19 ויתר התשלומים ישולמו עד לאחד בכל חודש שלאחר מכן. אי ביצוע של תשלום כלשהו במועד יעמיד לפירעון מיידי את מלוא סכום הפיצוי שטרם נפרע.

הודע לנאשם על זכותו לערער לבית המשפט העליון תוך 45 יום.

ניתן היום, כ"ב שבט תשע"ט, 28 ינואר 2019, בנוכחות הצדדים.

אברהם רובין, שופט

המחוזי ירושלים
נאמן למקור
28112029